

INSPECTIEVERSLAG OVER DE DOORLICHTING

Instellingsnummer	34678
Instelling	Hotelschool Ter Duinen
directeur	R. SONNEVILLE
adres	Houtsaegerlaan 40 te 8670 KOKSIJDE
telefoon	058-51.11.98
fax	058-51.96.04
e-mail	ter.duinen1@skynet.be
website/URL	http://www.hotelschoolkoksijde.be
Inrichtende macht/Bestuur	v.z.w. Hotelschool Ter Duinen
adres	Houtsaegerlaan 40 te 8670 KOKSIJDE
Overkoepelende structuur	SGKSO Sint-Niklaas 113175
Tijdstip doorlichting	van 20 t.e.m. 24 april 2009
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Monique Van der Straeten
Teamleden	Reginald Leper Vinciane Vanderheyde Karel Vlieghe
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Andere deskundige die niet tot de inspectie behoort	nihil
Datum van bespreking met de directie/coördinatie	18 mei 2009

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	RELEVANTE KENMERKEN	4
3	FOCUS VAN DE DOORLICHTING	5
3.1	Vakken en /of studierichtingen in de focus	5
3.2	Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus	6
3.3	Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus	6
4	KWALITEITSPROFIEL	7
5	RESULTATEN	9
5.1	(Leer)prestaties	9
5.2	Schoolloopbaan	16
5.3	Outcomes	16
5.4	Tevredenheid	16
6	ASPECTEN VAN DE WERKING	18
6.1	Algemeen	18
6.2	Personeel	18
6.3	Logistiek beleid	18
6.4	Onderwijskundig	19
7	STERKTES EN ZWAKTES	23
7.1	Relevante aspecten waarin de school goed is	23
7.2	Relevante aspecten die de school kan verbeteren	23
7.3	Relevante aspecten die de school moet verbeteren	23
8	ADVIES	24
9	REGELING VOOR HET VERVOLG	25

1 INLEIDING

Van 20 april 2009 tot 24 april 2009 bezocht de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap uw instelling. Zij deed dit in het kader van haar decretale opdracht om voor de overheid toezicht uit te oefenen op de kwaliteit en de kwaliteitszorg van onderwijsinstellingen. Zij is daarbij bevoegd voor:

- de controle van het studiepeil;
- de naleving van de onderwijsregelgeving;
- de controle op de naleving van de wet op de veiligheid, het welzijn en de hygiëne.

Zij heeft niet de bevoegdheid om individuele personeelsleden te evalueren.

Het toezichtskader dat de inspectie daarvoor gebruikt is het CIPO-model:

- Context: factoren waarop de instelling weinig of geen invloed heeft (bijv. inplanting, wetgeving);
- Input: menselijk potentieel, onderwijsaanbod en materiële middelen;
- Proces: de manier waarop de instelling haar doelstellingen nastreeft;
- Output: de mate waarin de instelling haar doelstellingen bereikt.

Tijdens een doorlichting voert de inspectie volgende activiteiten uit: onderzoek en analyse van documenten en gegevens, observaties en gesprekken.

Het onderzoek mondt uit in een verslag. Dat begint met een opsomming van de relevante kenmerken van de instelling. Daarna volgt een overzicht van de kwaliteitsaspecten die onderzocht worden. De selectie daarvan gebeurt op basis van een vooronderzoek. Dan volgt de synthese in een kwaliteitsprofiel. Het volgende hoofdstuk beschrijft de resultaten. De vooraf vastgelegde procesindicatoren worden dan beoordeeld. In een conclusie worden dan sterke punten, werkpunten en dringende actiepunten opgesomd, waarna een advies aan de overheid wordt geformuleerd. Het verslag eindigt met de regeling voor het vervolgtoezicht.

Het doorlichtingsverslag resulteert in één van drie mogelijke adviezen:

- gunstig;
- beperkt gunstig;
- ongunstig.

Een gunstig advies is noodzakelijk, wil de instelling verder erkend worden en/of verder opgenomen worden in de financierings- of subsidiëringsregeling.

Het verslag moet binnen een termijn van 30 kalenderdagen na ontvangst op een personeelsvergadering integraal besproken worden.

Het verslag is openbaar en kan ongeveer drie maanden na de doorlichting geraadpleegd worden op de website van het departement onderwijs op het adres www.ond.vlaanderen.be/doorlichtingsverslagen of op www.schooldoorlichting.be.

Het verslag mag niet gebruikt worden voor publicitaire doeleinden (bijvoorbeeld met het oog op leerlingenwerving).

2 RELEVANTE KENMERKEN

- de internationale oriëntatie
- het zeer specifiek onderwijsaanbod
- de deelname aan specifieke projecten (CLILL en Leonardo-projecten)
- de goede wisselwerking tussen de school en het internaat waarvan 90 % van de leerlingen gebruik maken
- het gedeeld gebruik van de schoolinfrastructuur met het Centrum voor Volwassenenonderwijs te Ieper.

3 FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek heeft de inspectie vakken/studierichtingen en de procesindicatoren geselecteerd die in aanmerking komen voor onderzoek tijdens de doorlichting. De geselecteerde items zijn aangeduid met 'J' of met 'X'.

3.1 Vakken en /of studierichtingen in de focus

34678 - Hotelschool Ter Duinen te Koksijde

VOET/ VOOD	J
VAKKEN BASISVORMING	DL-f
Aardrijkskunde	
Biologie	
Chemie	
Engels	
Frans	J
Fysica	
Geschiedenis	
Lichamelijke opvoeding	J
Maatschappelijke vorming	
Muzikale opvoeding	
Natuurwetenschappen	
Nederlands	
Nederlands voor nieuwkomers	
Plastische opvoeding	
Project algemene vakken	
Technologische opvoeding	
Wiskunde	J
Aanbod per graad, onderwijsvorm, studiegebied en studie	DL-f
2e graad BSO Voeding Restaurant en keuken	J
2e graad TSO Voeding Hotel	J
3e graad BSO Voeding Hotelonthaal	
3e graad BSO Voeding Restaurant en keuken	J
3e graad BSO Voeding Restaurantbedrijf en drankenkennis	
3e graad BSO Voeding Specialiteitenrestaurant	
3e graad BSO Voeding Wereldgastronomie	
3e graad TSO Voeding Hotel	J
3e graad TSO Voeding Hotelbeheer	

3.2 Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus

Algemeen

Leiderschap	
Visie	
Besluitvorming	
Kwaliteitszorg	
Zelfevaluatie	
Kwaliteitssysteem	
Personeel	
Personeelsbeheer	
Personeelsorganisatie	
Evaluatiesysteem	
Professionalisering	
Aanvangsbegeleiding	
Deskundigheidsbevordering	

Logistiek

Materieel beheer	
Financiële middelen	
Kostenbeheersing lln/ curs	
Uitrusting	X
Infrastructuur	
Welzijn	
Veiligheid	
Gezondheid en hygiëne	
Milieu	
Werken/ stages	X

Onderwijskundig

Curriculum	
Onderwijsaanbod	
Onderwijsorganisatie	X
Begeleiding	
Afstemming andere partners	
Leerbegeleiding	X
Loopbaanbegeleiding	
Socio-emotionele begeleiding	
Evaluatie	
Evaluatiepraktijk	X
Rapporteringspraktijk	X

3.3 Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus

Output

Schoolloopbaan	
Rendement	
Toegang tot onderwijs	
Outcomes	
Vervolgonderwijs	
Aansluiting arbeidsmarkt	
Tevredenheid	
Leerlingen	X
Personeel	
Partners	

4 KWALITEITSPROFIEL

De hotelschool Ter Duinen behaalt voor haar praktijkopleiding zeer goede resultaten. De leerlingen leren er 'gastronomisch koken' en op een verfijnde manier met gasten omgaan. Op basis van deze prestaties bouwde Ter Duinen een positief imago uit en is ze gerenommeerd in Vlaanderen en ver daarbuiten. In schril contrast daarmee staan de leerprestaties voor de vakken van de basisvorming. Dit blijkt uit een matige tot zwakke leerplanrealisatie met betrekking tot de vakken die in de doorlichtingsfocus zijn opgenomen.

Ter Duinen is internationaal georiënteerd. Dit blijkt uit het belang dat wordt gehecht aan talen (Duits-Cliil), de betrokkenheid bij twee Leonardo projecten, de uitwisselingsprojecten met scholen in Beijing, Barcelona en Biarritz en de buitenlandse stages.

De hotelschool en het internaat werken nauw samen en vormen aldus een geheel. De leerlingen groeien er op en worden er opgeleid binnen een traditie van leefregels en een begeleide vrijheid. Deze keuze leidt doorgaans tot een behoorlijke zelfstandigheid en tot een hoge graad van responsabilisering, m.a.w. de attitudevorming van de leerlingen gebeurt weloverwogen en goed doordacht.

De praktijkopleiding is gebaseerd op het aanvangsconcept van weleer, met weinig tegemoetkoming aan de onderwijskundige en maatschappelijke evoluties zoals die elkaar in leerplannen en regelgeving opvolgen. Bovendien gaf de school nauwelijks gevolg aan de vaststellingen en besluiten van de vorige doorlichting. Ze deed in de tussentijdse periode slechts het hoogst noodzakelijke om de dringende tekorten weg te werken, waardoor ze nu wordt geconfronteerd met het gebrek aan ontwikkeling en ontoereikende resultaten voor vakken van de basisvorming.

De school wendt de onderwijstijd niet optimaal aan, ondermeer wegens de compacte organisatie van het schooljaar met extreem veel aandacht voor de praktijkopleiding en daarmee gepaard de te lange praktijkdagen, de extramurale praktijkopdrachten, de niet-toelaatbare leerlingenstages in de tweede graad en het omvangrijke stagevolume in de derde graad, waardoor de eigenlijke schoolorganisatie rond 20 mei wordt afgesloten. Daarnaast hebben de lestijd die aan toetsen en de voorbereiding ervan wordt besteed, evenals de waardevolle projecten die in het teken van een brede en harmonische vorming worden georganiseerd, een negatieve impact op de curriculumtijd van de algemene en technische vakken en op de studie- en verwerkingstijd van de leerlingen.

Op schoolniveau werd voor de leerbegeleiding in een relevante structuur voorzien, verbonden met een digitaal leerlingenvolgsysteem dat nog mondjesmaat wordt benut. Leerlingen met leerstoornissen worden aan de hand van een begeleidingsplan ondersteund en de vorderingen worden goed opgevolgd door de klassenraad. Op klasniveau is de leerbegeleiding nog weinig uitgebouwd. Planningsvaardigheden worden doorgaans aangeleerd, maar het gericht leren verwerken van leerinhouden wordt vak- en leraargebonden ingevuld. Leerlingen met een zwakke of gebrekkige studiehouding worden veeleer zelden begeleid, omdat er geen tijd voor gemaakt wordt en dit nog niet tot de schoolcultuur behoort.

De degelijke infrastructuur en uitrusting ondersteunen het onderwijsleerproces voor de praktijkopleiding, maar voor de algemene en technische vakken komen een aantal tekorten voor. De beschikbare leermiddelen worden ook niet altijd optimaal ingezet om de lessen te verrijken en om geactualiseerd onderwijs aan te bieden. Het cursusmateriaal is voor sommige vakken aan bijsturing toe (zie rubriek 5).

In het algemeen volgt het personeel weinig nascholing, zowel vakgerichte als algemeen pedagogische. Leraren TV en PV hotel spelen daarentegen goed in op de vakgerichte nascholing van het Convenant Onderwijs – Horeca en de praktijkleraren benutten ook heel wat kansen op interne professionalisering. Daarnaast staan de vakgroepen, onderlinge verschillen niet te nagesproken, nog aan het begin van een ontwikkelingstraject m.b.t. het zelfevaluerend vermogen. Het eigen handelen wordt veeleer zelden in vraag gesteld en bijgestuurd. Hierdoor vinden recente didactische evoluties in te geringe mate ingang en kunnen de gemaakte keuzes niet altijd worden verantwoord.

Deze belemmerende factoren leiden niet alleen tot een matig tot zwak studiepeil voor de basisvorming, maar ook tot heel wat leerlingenuitstroom in de loop van de studieloopbaan, zeker in het TSO. Cijfergegevens tonen aan dat na het einde van de tweede graad TSO iets meer dan 25% van de leerlingen niet naar de derde graad TSO doorstroomt. In het BSO is de doorstroming gunstiger, maar ze ligt toch lager dan het gemiddelde in Vlaanderen. Deze vaststelling geldt ook voor het derde leerjaar van de derde graad waar iets minder leerlingen, dan in de andere scholen van Vlaanderen, het diploma secundair onderwijs (91 % tegenover 95 %) behalen.

Hoewel in deze school een vorm van open communicatie en samenwerking heerst, vindt de besluitvorming plaats binnen de stevig verankerde krijtlijnen, namelijk de prioritaire aandacht voor de praktijkopleiding en de public relations van de school. Binnen deze beleidsruimte pleegt de stuurgroep geregeld overleg dat in gerichte, maar vrij eenzijdige, acties uitmondt, maar met weinig aandacht voor effecten ervan.

In het teken van interne kwaliteitszorg heeft de school een aantal waardevolle initiatieven genomen. Ze verzamelt gegevens over o.a. de doorstroming van leerlingen naar de specialisatiejaren en het hoger onderwijs en over tewerkstelling na schoolverlaten. Daarnaast beschikt ze over een ruime inventaris van oud-leerlingen die een vermaarde zaak runnen of daarin tewerkgesteld zijn. Deze gegevensverzameling wordt nog niet systematisch geanalyseerd om ondermeer de opleidingsvisie en het onderwijskundig handelen in relatie tot de geldende referentiekaders in vraag te stellen en bij te sturen.

Dat niet alle fasen van de kwaliteitscirkel worden doorlopen, is te wijten aan de talrijke initiatieven en evenementen waaraan de school participeert of die ze ontwikkelt, maar ook aan het vasthouden aan de eenzijdige behoudsgezinde schoolvisie. Het zal voor de schoolleiding een uitdaging vormen om de kwaliteitszorg te prioriteren en te faseren, zodat het draagvlak voor een meer evenwichtige vorming vergroot en alle neuzen in dezelfde richting komen te staan.

5 RESULTATEN

5.1 (Leer)prestaties

Het onderzoek van de (leer)prestaties levert voor de studierichtingen/vakken in de focus volgende conclusies op in verband met het **realiseren** van eindtermen en leerplannen:

Frans, basisvorming in de tweede en de derde graad TSO

Voldoet niet

Vaststellingen

- De tekorten in de leerplanrealisatie zijn deels te wijten aan een onvoldoende leerplanstudie. De lesuitval vormt eveneens een belemmerende factor.
- Kennis wordt grondig opgebouwd in betekenisvolle contexten. Hoewel de vakgroep hier een evolutie doormaakt naar een meer vaardigheidsgesrichte aanpak, neemt het kennisonderricht en de evaluatie ervan nog erg veel tijd in beslag ten nadele van het inoefenen van de vaardigheden.
- In de tweede graad is de leerplanrealisatie voor spreekvaardigheid onvoldoende. Leerlingen oefenen wel vaak, maar de training beperkt zich tot het geven en vragen van informatie en het deelnemen aan eenvoudige interactionele gesprekken. Het geven van een appreciatie, het telefoneren, het navertellen van gelezen informatieve en narratieve teksten en het beschrijven van een situatie worden niet behandeld¹. In beide graden besteedt de vakgroep onvoldoende aandacht aan de schrijfvaardigheid. Leerlingen krijgen bijna geen taakspecifieke opdrachten zoals het leerplan voorschrijft. Ook de zakelijke communicatie komt niet aan bod in de derde graad². Een grondige leerplanstudie dringt zich op.
- Globaal voldoet de leerplanrealisatie voor spreekvaardigheid in de derde graad. Volgende leerplandoelen verdienen meer aandacht: een beschrijving geven van een handeling, gebeurtenis of ervaring (ET20) en het samenvatten van een informatieve tekst³. Het spreekproces en de strategieën die ermee gepaard gaan krijgen veeleer weinig aandacht. In de derde graad worden inspanningen geleverd om de thema's voor spreekvaardigheid te laten aansluiten bij de specificiteit van de studierichting.
- De leerplanrealisatie voor receptieve vaardigheden voldoet globaal in de tweede en de derde graad, maar in beide graden is er te weinig variatie in tekstsoorten. Verder wordt er niet ingegaan op tekststructuur en tekstkenmerken. De gebruikte teksten bestrijken wel de voorgeschreven verwerkingsniveaus en moeilijkheidsgraad. Occasioneel worden ook strategieën ingeoefend voor lezen en luisteren. Het is positief dat in de derde graad de leerlingen zelfstandig teksten moeten lezen en verwerken. Dit geeft kansen voor een gedifferentieerde benadering van het onderwijsleerproces. Minimale verwachtingen hierbij m.b.t. het aantal te lezen teksten werden echter nog niet duidelijk geformuleerd. De leesteksten vertonen doorgaans een voldoende actualiteitswaarde. Voor luisteren wordt vooral in de derde graad authentiek materiaal gebruikt. De luistertraining wordt ondersteund doordat leraren meestal Frans spreken in de lessen.
- Er is niet voldoende aandacht voor effecten. De evaluatie is te weinig representatief voor de leerplandoelen. Er is in de vakgroep bovendien nog geen sterk uitgebouwde visie op evaluatie en daardoor een beperkte gelijkgerichtheid met betrekking tot het verrekenen van de scores voor de verschillende leerplancomponenten voor het dagelijks werk. Doorgaans is de kwaliteit van de vraagstelling goed. Er zijn aanzetten tot gericht evalueren van spreekvaardigheid op basis van scorewijzers met criteria.
- De taallokalen zijn goed uitgerust. Leerlingen leren echter niet werken met naslagwerken. Er zijn te weinig woordenboeken voorhanden en computerklassen zijn te weinig toegankelijk voor taalleraren, zodat er ook geen elektronische woordenboeken kunnen geraadpleegd worden. Verder maakt de

¹ Leerplandoelen 3.1.3.1.1 (ET 19), 3.1.3.1.2 en 3.1.4.1.1 (taaltaken 2,3 en 4). Leerplan Frans tweede graad TSO D/2002/0279/044.

² Leerplandoelen 3.1.5.1.1, 3.1.5.1.2 en 3.1.5.1.3 (Taaltaken 1, 2, 3, 4, 5) – ET 25,26,27 – Leerplan D/2002/0279/044. Leerplandoel 3.1.5.1 (SCHR1 – SCHR2 – SCHR3) – ET 28 tot 35 – Leerplan D/2004/0279/001.

³ Leerplandoel 3.1.4.1 (SPR4 en SPR5) – ET 20 – Leerplan D/2004/0279/001.

vakgroep te weinig gebruik van ICT als informatiebron en voor remediëring. Ook beeldmateriaal wordt te weinig gehanteerd.

- Leraarafhankelijk besteedt men enige aandacht aan deskundigheidsontwikkeling. Recent heeft de vakgroep ook beroep gedaan op de pedagogische begeleiding. De initiatieven leiden doorgaans tot verbetering van de onderwijs- en evaluatiepraktijk. De ontwikkelingsdynamiek komt stilaan op gang. De vakgroep functioneert nog niet vanuit behoefteanalyse en prioriteiten.
- N.a.v. de doorlichting heeft de vakgroep verschillende vergaderingen gewijd aan zelfevaluatie. Op basis hiervan werden werkpunten geïnventariseerd.

Frans, basisvorming in het derde leerjaar van de derde graad BSO

Voldoet niet

Vaststellingen

- De vakgroep kan niet voldoende aantonen welke leerstof wordt behandeld in de studierichtingen Wereldgastronomie en Specialiteitenrestaurant. Bovendien wordt voor de studierichting Wereldgastronomie het verkeerde leerplan gebruikt (D 1995/0279/026 i.p.v. D1995/0279/003C). Verder werden geen leerlingennotities ter beschikking gesteld, zodat er geen uitspraak kan gedaan worden over het studiepeil van de leerlingen. Opvallend is dat in deze studierichtingen heel veel lesuitval is en dat de leerlingresultaten, zoals vastgesteld op basis van de puntenboekjes van leraren, ondermaats zijn.
- In de studierichting Restaurantbedrijf en drankenkennis en Hotelonthaal voldoet de leerplanrealisatie niet omdat de hiaten in de leerplanrealisatie te substantieel zijn. Luistervaardigheid wordt in beide studierichtingen te eenzijdig benaderd in functie van het begrijpen van interactieve gesprekken. Andere tekstsoorten komen echter niet aan bod. Schrijfvaardigheid wordt niet behandeld. Aan spreekvaardigheid wordt voldoende aandacht geschonken in beide studierichtingen en aan leesvaardigheid ook in Restaurantbedrijf en drankenkennis. Waar tekorten worden vastgesteld voor de klaspraktijk, is ook de evaluatie niet representatief voor de leerplandoelen. De tekorten zijn te wijten aan een onvoldoende leerplanstudie en aan de frequente lesuitval wegens praktijkopdrachten en spijbelgedrag van leerlingen.
- Doorgaans sluiten de behandelde thema's goed aan bij de specificiteit van de studierichtingen en is de actualiteitswaarde van de teksten hoog. De vakgroep levert ernstige inspanningen om eigen cursussen samen te stellen. De presentatie van het cursusmateriaal en ook van de toetsen is soms echter onaanvaardbaar omdat ze handgeschreven zijn.
- De vaststelling m.b.t. de onvoldoende gelijkgerichtheid van de evaluatie, het tekort aan woordenboeken, de al te beperkte toegankelijkheid van computerklassen, de professionalisering en de interne evaluatie sluiten aan bij de vaststelling voor de tweede en de derde graad van het TSO.

Lichamelijke opvoeding, basisvorming in de tweede en derde graad BSO en TSO

Voldoet niet

Vaststellingen

- De leerplanrealisatie voldoet niet in beide graden van het BSO en het TSO.
- In de tweede graad BSO en TSO worden de bewegingsgebonden leerplandoelstellingen en eindtermen i.v.m. gymnastiek (ET 9 en 10), atletiek (ET 11 springen en werpen), contact- en verdedigingsvormen (ET 12) en ritmische en dansante bewegingsvormen (ET 16) onvoldoende gerealiseerd. De persoonsgebonden leerplandoelstellingen (ET 24 tot 30) en de leerplandoelen i.v.m. reflecteren over bewegen (ET 6) krijgen in beide onderwijsvormen weinig expliciete aandacht.
- In de derde graad BSO en TSO wordt onvoldoende gewerkt aan de bewegingsgebonden leerplandoelstellingen i.v.m. gymnastiek en ritmische en dansante bewegingsvormen. Daarnaast krijgen de leerplandoelen i.v.m. reanimatie en EHBO (ET 17 en 18) onvoldoende aandacht. Ook de leerplandoelstellingen i.v.m. reflecteren over bewegen (ET 7 en 8) en de persoonsgebonden doelen (ET 23 tot 25) krijgen een te geringe invulling. In BSO III, 3 krijgt de leerplandoelstelling i.v.m. utilitaire en beroepsgerichte opdrachten en oefenvormen (ET 7) een te beperkte invulling.
- In alle graden en onderwijsvormen worden verschillende leerinhouden kortstondig of niet opeenvolgend aangeboden zodat de diepgang en de continuïteit van het leerproces beperkt zijn. De planningsdocumenten zijn onvoldoende op elkaar afgestemd. Het vakoverleg is beperkt en handelt voornamelijk over organisatorische onderwerpen. De voorbije jaren is weinig nascholing gevolgd.

- De curriculumtijd wordt beperkt door de verplaatsingen naar de externe sportinfrastructuur en door de schoolspecifieke organisatie van het schooljaar (minder dan 25 lesweken).
- De leerjaargebonden sportdagen, de extracurriculaire sport- en bewegingsactiviteiten en het sportaanbod zijn initiatieven die bijdragen tot het creëren van een sport- en bewegingscultuur.
- De vakgroep beschikt niet over een strategie voor de implementatie van de vakoverschrijdende eindtermen.
- De lessen verlopen doorgaans in een taakgericht en veilig (socio-emotioneel) leerklimaat. Er is een goed contact tussen leraren en leerlingen.
- De leerlingenevaluatie vertoont een aantal onvolkomenheden. Er bestaan vakafspraken voor de puntenverdeling. De evaluatie-inhouden worden leraargebonden vastgelegd. Er zijn kwantitatieve evaluatiecriteria voor een aantal bewegingsgebonden leerinhouden. Kwalitatieve evaluatiecriteria voor bewegingsgebonden leerinhouden en evaluatiecriteria voor persoonsgebonden doelen ontbreken.
- De school maakt gebruik van de gemeentelijke indoorsportinfrastructuur die geschikt is voor doel- en terugslagspelen. De school maakt verder gebruik van het nabijgelegen zwembad en de aanpalende gemeentelijke outdoorsportinfrastructuur. Deze laatste kan slechts in beperkte mate gebruikt worden. De minimale materiële vereisten voldoen niet voor atletiek en gymnastiek.

Wiskunde, basisvorming in de tweede graad BSO

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplanrealisatie wordt beïnvloed door de schoolspecifieke invulling van het schooljaar en de schoolweek (zie 6.4.1.2 Onderwijsorganisatie). Dit impliceert dat het verwerkingsproces hoofdzakelijk in de lessen moet gebeuren.
- Het leerplan vormt onvoldoende een leidraad voor de aangeboden leerinhouden. Dit blijkt uit de gehanteerde planningsdocumenten⁴. Voor het didactisch handelen wordt uitgegaan van eigen cursusmateriaal met invuldidactiek. Bij de samenstelling van dit materiaal is bij veel oefeningen gekozen voor contextgegevens, die goed aansluiten bij het schoolprofiel, maar de actualiteitswaarde ervan is voor verbetering vatbaar. Het ontbreken van inhoudsopgave en paginering verhindert een goed overzicht. Daarnaast kunnen de opgenomen speelse elementen wel als smaakmaker voor het vak dienen, maar de aandacht die er aan besteed wordt in de lessen mag niet ten koste gaan van de afwerking van de basisdoelstellingen en moet er voldoende aan gelinkt kunnen worden.
- De recente uitbreiding van het computerpark biedt in de meeste lokalen voor algemene vakken mogelijkheden voor ICT-demonstratie. De computer wordt echter nog te weinig ingeschakeld in het individueel leerproces van de leerlingen. Dat leerproces wordt nog al te vaak gereduceerd tot het herhaald inoefenen van gelijkaardige oefeningen waar weinig uitdagingen in zitten voor de leerlingen.
- Door het ontbreken van een puntenindeling op de opgaven in het BSO zijn de criteria voor de beoordeling onvoldoende gekend bij de leerlingen. De gespreide evaluatie wordt ingevuld met twintigtal taken, overhoringen en toetsen per schooljaar, wat in overeenstemming is met de schoolafspraken over het aantal prestaties. Ze worden klassikaal verbeterd en besproken.
- De school rapporteert over algemene attitudes, maar de leerlingen worden niet geïnformeerd over hun vorderingen voor de vakspecifieke vaardigheden en attitudes⁵. Positief is wel dat de leerlingen uitgenodigd worden tot een zelfbeoordeling van de eigen inzet.
- Het beperkte pakket lessen wiskunde in BSO was vorig schooljaar verdeeld over twee leraren. In het huidige schooljaar worden de tien lessen onderwezen door vier verschillende leraren. De combinatie van wiskunde met vaak nog tal van andere vakken en de attributie van de opdrachten aan leraren zonder vooropleiding wiskunde, vragen bijzonder aandacht voor de vakgroepwerking en de vakspecifieke didactiek. Het vakoverleg gebeurt voor de hele school zowel formeel als informeel. De verslagen vermelden vooral organisatorische aspecten (zoals het gebruik van leerboeken en het doorspelen van informatie over nascholingen). Het overleg voor de parallelgroepen is nog te beperkt. De gehanteerde werkvormen en evaluatie vormen nog geen gespreksonderwerp bij de vakgroep.

⁴ In sommige documenten gepland in een onrealistisch aantal van 30 of meer lesweken.

⁵ Leerplandoelstellingen 1 tot en met 4 in het leerplan 2002/0279/031 voor de tweede graad BSO.

- De frontale tafelopstelling en het door de leraar aangestuurde onderwijsleergesprek overheersen, ook al kunnen de leerlingen in de lessen soms per twee of drie samenwerken terwijl de leraar individueel tracht te remediëren. In een aantal gevallen wordt ook al gebruik gemaakt van antwoordsleutels voor zelfevaluatie door de leerlingen. Het communicatieplatform waarover de school beschikt wordt weinig ingezet in het leerproces.
- Er is maar één agenda per klas, elke leerling heeft een 'planner'. Niet alle leerlingen schrijven echter de noodzakelijke informatie over de opdrachten in.

Wiskunde, basisvorming in de tweede en derde graad TSO

Voldoet niet

Vaststellingen

- De leerplanrealisatie staat onder druk door de schoolspecifieke invulling van het schooljaar. De organisatie van proefwerken vanaf begin mei met aansluitend deliberaties en stages en de extramurale activiteiten reduceren het aantal effectieve lesweken in die mate dat in geen enkele groep het richtgetal⁶ van 25 lesuren per wekelijkse lestijd gehaald kan worden.
- Daarnaast biedt de schoolspecifieke invulling van de lesweek (zie 6.4.1.2 Onderwijsorganisatie) onvoldoende verwerkingskansen voor de leerlingen en is het organiseren van inhaalmomenten buiten de lessen quasi onmogelijk. Dit impliceert dat het hele verwerkingsproces nagenoeg uitsluitend in de lessen moet gebeuren. Alleen de sterkste leerlingen slagen daarin.
- Door de uitbreiding van het computerpark (zie 6.3.1.3 Uitrusting) is in de meeste lokalen voor algemene vakken één computer met internetaansluiting en grootbeeldprojectie beschikbaar. Het gebruik ervan is nog leraarafhankelijk en ondersteunt vooral de ICT-demonstratie. Door de beperkte beschikbaarheid van de computers voor de ICT-integratie enerzijds en de grote klasgroepen anderzijds, beschikt de school niet over de noodzakelijke infrastructuur. Zowel in de tweede graad als in de derde graad moeten deze middelen ten minste voor 20 % van de tijd beschikbaar zijn⁷. Voor wiskunde betekent dat, tot voor de installatie van de nieuwe projectiemogelijkheden, ICT beperkt bleef tot het gebruik van een gewone rekenmachine. Met de nieuwe investering is al tegemoetgekomen aan de ICT-nood voor demonstratie, maar de nood aan ICT-middelen, die beschikbaar zijn voor de leerlingen, blijft nog even groot.
- Naast de hoger genoemde knelpunten op het schoolniveau zijn er ook een aantal op graad-, klas- of leraarniveau. Voor het didactisch handelen wordt in alle groepen uitgegaan van het gebruikte leerwerkboek of de gebruikte cursus. Het leerplan vormt onvoldoende een leidraad voor de aangeboden leerinhouden. Dit blijkt zowel uit de gehanteerde planningsdocumenten als uit een analyse van de proefwerkvragen. Het onvoldoende bewaken van de band met de leerplandoelstellingen leidt ertoe dat een aantal leerinhouden worden aangeboden die niet opgelegd zijn (o.a. logaritmen in de derde graad), terwijl de diepgang en de gewenste beheersingsgraad voor andere aspecten ontoereikend is. Waar het leerwerkboek bedoeld is voor meer dan één leerplan, hebben de leraren onvoldoende geselecteerd welke onderdelen tot de basisdoelstellingen van het leerplan behoren. In enkele groepen en voor een aantal leerplancomponenten wordt gebruik gemaakt van eigen cursusmateriaal. Dit biedt het voordeel dat de gekozen contextgegevens goed kunnen aansluiten bij het schoolprofiel, maar de actualiteitswaarde ervan is voor verbetering vatbaar. Het ontbreken van inhoudsopgave en paginering verhindert een goed overzicht.
- De leerlingen zijn onvoldoende geïnformeerd over de verhouding tussen het dagelijks werk en het proefwerk en het ontbreken van een puntenindeling op de opgaven voor het dagelijks werk maken de evaluatie weinig transparant. De evaluatiecriteria zijn onvoldoende gekend bij de leerlingen. Het aantal van de prestaties dagelijks werk varieert van een viertiental in de tweede graad tot vier⁸ in de derde graad. De prestaties dagelijks werk worden wel systematisch klassikaal verbeterd en besproken. Leraarafhankelijk worden deze nadien meteen ingezameld of met een overzicht per semester gebundeld om als studiemateriaal voor de proefwerken aan te wenden. In een aantal groepen krijgen de leerlingen via een toets in de week voor de proefwerken of een aantal herhalingslessen nagenoeg identieke opgaven als op de proefwerken zelf. Deze werkwijze brengt de validiteit van de evaluatie in het gedrang.

⁶ De leerplanmakers gaan uit van 25 effectieve lessen per wekelijkse lestijd.

⁷ Voor de tweede graad TSO zie leerplan 2002/0279/048 bladzijde 17 en voor de derde graad TSO zie leerplan 2004/0279/024 bladzijde 12.

⁸ De schoolleiding legt minimum 2 overhoringen per semester op.

- De proefwerkvragen zijn verzorgd en bevatten, op een enkele uitzondering na, een puntenindeling. Ze peilen zowel naar kennis als naar toepassingen, maar sommige vragen komen letterlijk jaar na jaar terug. De vragen zijn niet representatief voor de verschillende componenten: een aantal leerinhouden worden zeer frequent bevraagd, terwijl andere leerinhouden niet in de evaluatie opgenomen zijn. De school rapporteert over algemene attitudes, maar de leerlingen worden niet geïnformeerd over hun vorderingen voor de vakspecifieke vaardigheden en attitudes⁹. Rapportcommentaren geven bij zwakkere resultaten meestal wel aan voor welke componenten (meetkunde, getallenleer, functies, statistiek) te zwak gepresteerd is, maar ze geven onvoldoende aan hoe hiervoor geremedieerd kan worden.
- Uit een analyse van de cijfergegevens blijkt dat ongeveer tien percent van de leerlingen in de loop van het schooljaar de klasgroep verlaat. Daarnaast scoort één derde van de leerlingen in de tweede graad en ruim één vierde van de leerlingen in het eerste leerjaar van de derde graad onvoldoende voor wiskunde. Wiskunde speelt hierdoor een belangrijke rol in de B- en C-attesting.
- Het beperkte pakket wiskunde is verdeeld over drie leraren. De combinatie van wiskunde met vaak nog tal van andere vakken en de attributie van de opdrachten aan leraren zonder vooropleiding wiskunde, vragen bijzondere aandacht voor de vakgroepwerking en de vakspecifieke didactiek. Het vakoverleg verloopt zowel formeel als informeel. De verslagen vermelden vooral organisatorische aspecten (zoals het gebruik van leerboeken en het doorspelen van informatie over nascholingen). Echte leerlijnen (zowel binnen de graad als over de graden heen) zijn nog niet uitgewerkt. Er zijn geen sporen in deze verslagen van een reflectie over de gehanteerde evaluatie met het oog op het bijsturen van het onderwijsproces. Een gezamenlijke leerplanstudie (o.a. voor de leerstofafbakening en de aansluiting van de evaluatie bij het leerplan) ontbreekt. De nascholing binnen de vakgroep op vakgebied of voor het hanteren van actieve werkvormen blijft beperkt.
- In alle groepen wordt hoofdzakelijk gewerkt in leslokalen met een frontale tafelopstelling. De leraar stuurt het onderwijsleergesprek, waarna leerlingen uitgenodigd worden tot individuele oefenmomenten. Hierbij remediëert de leraar zoveel mogelijk bij individuele hulpvragen van leerlingen. Slechts af en toe worden de leerlingen per twee of drie aan het werk gezet. In een aantal gevallen wordt ook al gebruik gemaakt van antwoordsleutels voor zelfevaluatie door de leerlingen. Het communicatieplatform waarover de school beschikt, wordt weinig ingezet in het leerproces.
- De agenda van de leerlingen bevat niet altijd een voldoende gedetailleerde omschrijving van het behandelde lesonderwerp (alleen 'algebra' of 'statistiek'). Niet alle leerlingen schrijven de informatie over het lesonderwerp en/of de opdrachten in.

Hotel, tweede en derde graad TSO

Voldoet

Vaststellingen

- Het studiepeil voor het specifiek gedeelte is in het algemeen goed: uitstekend voor PV praktijk hotel en matig tot goed voor TV hotel. De leerplandoelstellingen worden bereikt, met een aanzienlijk verschil in kwaliteit tussen TV en PV praktijk hotel, leraargebonden verschillen niet te nagesproken. In het studiepeil van PV stages kon, wegens een te beperkte inhoudelijke verantwoording, onvoldoende inzicht verworven worden (zie punt 6.4.1.2 onderwijsorganisatie).
- De leerplandoelstellingen voor TV hotel worden nagenoeg gerealiseerd. De leerinhouden worden doorgaans in relatie tot de leerplandoelstellingen geselecteerd, hoewel sommige cursussen nog te veel overbodige informatie bevatten en de keuze van nieuwe leerboeken met te weinig zorg gebeurde. Leerling-actieve werkvormen maken mondjesmaat deel uit van het onderwijs- en leerproces. Aan probleemoplossende verwerkingsstrategieën wordt amper aandacht besteed en de reproductieve vragenreeksen waarmee hoofdstukken worden afgesloten, zijn niet bevorderlijk voor het leren.
- Het studiepeil voor drankenkennis, voedingsleer en warenkennis is doorgaans goed wanneer de leerinhouden door relevante opdrachten en goed gekozen degustaties worden ondersteund. Indien dat niet gebeurt, is het niveau matig.
- In het algemeen hypothekeren de weinig doeltreffende planningsdocumenten en de weinig adequate realisatie van de leerplandoelstellingen voor keuken- en restauranttechnologie de kwaliteit van het studiepeil, maar dit euvel wordt vrijwel gecompenseerd door de goede wisselwerking met keuken- en restaurantpraktijk. In de derde graad wordt binnen genoemde opleidingscomponenten te weinig belang

⁹ Leerplandoelstellingen 1 tot en met 13 in de tweede en de derde graad TSO.

gehecht aan economische en commerciële aspecten. Naar verluidt worden die behandeld in 'bedrijfsbeheer', maar het team ontwikkelde daarop geen klare visie. Evenmin werd aangetoond dat de doelstellingen i.v.m. wetgeving en communicatie worden behandeld. De hotelbezoeken en beurtelings een observatiestage met de relevante opdrachten dragen voor hotelorganisatie bij tot een goed studiepeil. Voor de stage wordt echter niet in begeleiding voorzien, ook niet via digitale weg.

- De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op PV praktijk hotel worden voor de componenten 'keuken' en 'service' aan de hand van goed doordachte menu's gerealiseerd en frequent ingeoeft. De menu's getuigen van een progressief opgebouwde leerlijn waarin een rijke variatie van kwaliteitsvolle producten in allerlei handelsvormen, basisbereidingen inclusief afleidingen ervan, evenals een reeks bereidings- en serveertechnieken weloverwogen geïntegreerd zijn. Het plannen en voorbereiden van de werkzaamheden krijgen ruimschoots aandacht. Leerlingen zijn coöperatief en heel geboeid met gastronomie en gastvrijheid bezig. Elke praktijkles wordt met feedback afgesloten. Het organisatieconcept (zie punt 6.5.1.1) bevordert de bewuste overgang van louter uitvoerend naar zelfstandig werken. Deze strategieën dragen bij tot actief leren. De diverse weekopdrachten dragen eveneens bij tot het resultaat van de praktijkopleiding, namelijk een hoogstaande gastronomie die op een creatieve wijze wordt gepresenteerd en op een gastvriendelijke, communicatieve en stijlvolle wijze in diverse formules en contexten wordt bediend.
- Een schitterende infrastructuur met dito uitrusting staat ter beschikking voor PV praktijk hotel. De klaslokalen voor TV hotel werden recentelijk uitgerust met ICT voor visuele ondersteuning met projecties. De leerlingen leren echter de computer en bijbehorende software te weinig hanteren voor het opzoeken, verwerven en verwerken van gegevens, bijv. in voedingsleer, warenkennis, Het gebruik van een softwarepakket voor hotelreservatie e.a. wordt in de lessen informatica aangeleerd.
- De vakoverschrijdende eindtermen krijgen aandacht: gezondheidseducatie in voedingsleer en warenkennis, milieueducatie in veiligheid en hygiëne en praktijk en sociale vaardigheden in praktijk.
- De evaluatiepraktijk is in volle ontwikkeling en houdt nog een groeipotentieel in. Leerlingen worden meer dan nodig voorbereid op toetsen en proefwerken. Voor TV hotel is de evaluatie doorgaans van een matig niveau, omdat ze naar vorm weinig gevarieerd is, op meerkeuzevragen na. In de tweede graad TSO behalen de leerlingen ronduit slechte resultaten voor keukentechnologie, maar ook voor drankenkennis en voor restaurant- en hoteltechnologie. Voor PV praktijk werd recent een instrument ontwikkeld waarin vaardigheden en attitudes geïntegreerd werden, maar niet alle leraren maken daarvan gebruik. Hierdoor komt de validiteit van de evaluatie in het gedrang (zie rubriek 5.4.1 Tevredenheid leerlingen). De resultaten worden uitvoerig gerapporteerd via een 'praktijkrapport'.
- De geïntegreerde proef wordt niet ondersteund door een draaiboek. Ze bestaat uit verscheidene losstaande opdrachten, waardoor deze proef weinig meerwaarde heeft tegenover de gewone vakopdrachten. Een van de opdrachten focust op de belangrijke aspecten van de kernopdracht, namelijk het bereiden en serveren van een gastronomisch menu met aansluitend een theoretisch werk dat op de recepten en vaak op te eenvoudige producten is gericht.
- De professionalisering gebeurt o.m. door deelname de vakgerichte nascholing van het Convenant, maar de multiplicatie en implementatie ervan sorteren een wisselend effect op het onderwijsproces. De vakgroepwerking is veeleer beperkt, op deze voor voedingsleer en warenkennis na. Recent worden, naast organisatorisch overleg, ook aspecten van de leerplanrealisatie, leerlingenevaluatie, ... besproken. De vakgroep heeft echter nog niet de gewoonte om de onderwijspraktijk op geregelde tijdstippen te evalueren en bij te sturen, met uitzondering van de keuze van gerechten en menu's.
- De school stemde haar visie en organisatie van de leerlingenstages niet af op de geldende regelgeving. In de stageovereenkomst wordt gerefereerd aan de geldende uurregeling, maar in werkelijkheid wordt het stagevolume ruimschoots overschreden. Als bijlage van de stageovereenkomst wordt een erg algemene activiteitenlijst gevoegd die voor alle leerlingen en voor alle leerjaren binnen het leerplichtonderwijs dezelfde is. De effecten van de stagebegeleiding zijn beperkt. Meestal 'bezoeken' de stagebegeleiders een of twee keer de leerlingen, maar daarmee wordt het leerproces niet opgevolgd. Het stageschrift bevat doorgaans geen dagverslagen, waardoor de stage-inhoud amper kan worden opgevolgd en de leerlingen evenmin tot reflectie en bijsturing kunnen worden aangezet. De algemene en afrondende zelfevaluatie vormt evenwel een goed sluitstuk van de stage. De evaluatie focust louter op beroepsattitudes en sociale vaardigheden. De stageresultaten spelen in verhouding tot het belang dat aan stages wordt gehecht, een te geringe rol in de eindbeoordeling van leerlingen.

Inbreuken tegen de regelgeving

De omzendbrief SO/2002/09 stelt dat:

- de organisatie van leerlingenstages geen afbreuk mag doen aan de absolute voorwaarde dat het goedgekeurde leerplan volledig dient afgewerkt zijn;
- aan de stageovereenkomst een bevattende de geplande lijst van stageactiviteiten, die gezamenlijk wordt opgesteld door de stagebegeleider en de stagementor en die moet rekening houden met de genoten schoolse opleiding en vorming en de maturiteit van de leerling, moet worden toegevoegd;
- het stageschrift het document is waarin de leerling-stagiair schriftelijk verslag uitbrengt over zijn stageactiviteiten, persoonlijke ervaringen, commentaren en zelfevaluatie.

In deze school wordt aan deze drie voorwaarden niet of in niet voldoende mate voldaan. De school overtreedt hier de regelgeving.

Restaurant en keuken, tweede en derde graad BSO

Voldoet

Vaststellingen

- Aangezien de opleiding Restaurant en keuken op hetzelfde organisatorisch concept gebaseerd is als de opleiding Hotel in het TSO, de leerlingen samen les krijgen (zie rubriek 6.5.1.1 schoolorganisatie) en de leerplannen weinig verschillen, gelden dezelfde bevindingen, met uitzondering op deze m.b.t. de concretisering van de 'hotelcomponent' omdat deze geen deel uitmaakt van de specifieke vorming van de opleiding Restaurant en keuken.
- Wat de evaluatie betreft, lijken de resultaten meer divers en meer leraargebonden dan in het TSO. ze leiden minder vaak tot een negatieve attestering. Voor TV hotel behalen heel wat leerlingen in de tweede graad en ook in het eerste leerjaar van de derde graad een tekort voor keukentechnologie, maar ook voor drankenleer, hygiëne en veiligheid en klasafhankelijk voor restauranttechnologie. Voor PV praktijk hotel komen vrij grote verschillen voor tussen de klasgroepen voor, deze lijken veeleer leraargebonden te zijn.

Het onderzoek van de (leer)prestaties levert volgende conclusies op in verband met het **nastreven** van de vakoverschrijdende eindtermen in de focus:

Vakoverschrijdende eindtermen

Voldoet

Vaststellingen

- De school streeft de vakoverschrijdende eindtermen vooral na door in de verschillende graden een aantal extracurriculaire activiteiten en projecten te organiseren. Verder heeft de school voor een aantal domeinen (sociale vaardigheden, gezondheidszorg, milieuzorg) de vakoverschrijdende werking opgenomen in de schoolcultuur. De vakbetrokkenheid is veeleer gering en erg vak- en leraarafhankelijk. Dit komt vermoedelijk doordat er op beleidsniveau nog geen visie werd uitgeschreven en de rol van de vakken bij het nastreven van vakoverschrijdende eindtermen niet duidelijk is.
- De schoolleiding ondersteunt de realisatie van de vakoverschrijdende eindtermen door te voorzien in structurele randvoorwaarden (coördinator en werkgroepen per domein). Alle leraren en opvoeders worden aangemoedigd en geresponsabiliseerd om projecten uit te werken en krijgen hierbij voldoende logistieke ondersteuning.
- Globaal wordt er bij de planning en de uitvoering over gewaakt dat alle domeinen bij alle leerlingengroepen aan bod komen. Vele van de initiatieven worden inhoudelijk en organisatorisch goed uitgewerkt. De visieontwikkeling, planning, implementatie en evaluatie gebeuren echter nog weinig gericht vanuit de eindtermen zelf. De inventarisatie is nog niet sluitend en hiaten werden nog niet volledig opgespoord. De bekommernis van de school om ook vakoverschrijdende eindtermen aan bod te laten komen binnen de vakken, vertaalde zich tot op heden enkel in de opdracht om de vakoverschrijdende eindtermen te inventariseren in de planningsdocumenten.
- Leerlingen worden weinig betrokken bij de planning en uitvoering en doelstellingen worden voor hen niet transparant gemaakt.

- De school evalueert de ondernomen activiteiten met alle participanten en stuurt ze bij. Visie en planning worden echter nog niet systematisch geëvalueerd. Ook het effect op de leerlingen wordt nog niet genuanceerd in kaart gebracht.

5.2 Schoolloopbaan

5.3 Outcomes

5.4 Tevredenheid

5.4.1 Tevredenheid leerlingen

Globaal komt het welbevinden van de leerlingen uit de tweede graad overeen met het gemiddelde welbevinden in Vlaanderen. In de derde graad is het echter veeleer laag. De meningen van de leerlingen dienen hierbij wel genuanceerd te worden in onderstaande deelaspecten.

- De beleving en tevredenheid op klas- en schoolniveau scoort lager dan het landelijk gemiddelde. Dit komt vooral doordat leerlingen van de derde graad ontevreden zijn over de inspraak op klas- en schoolniveau, de leefregels op school, de opvang bij problemen, het leerproces en de actieplannen op school. De inspraak in de klas is leraarafhankelijk en op schoolniveau heeft de leerlingenraad weinig impact op de besluitvorming. Sommige leerlingen vinden dat de regels niet altijd even duidelijk zijn en ook niet steeds consequent worden toegepast. Leerlingen geven aan dat de lessen vakafhankelijk boeiend zijn. Soms zijn ze eentonig en worden toetsen en taken niet voldoende besproken. Zij vinden de activiteiten gerelateerd aan de hotelopleiding erg boeiend, maar betreuren dat er 's avonds niet meer interessante activiteiten zijn op het internaat. Leerlingen van de tweede graad vinden dat ze weinig inspraak hebben op schoolniveau. Ook de opvang bij problemen scoort laag. Leerlingen ervaren dat opvoeders en leraren regelmatig streng optreden en dat er soms weinig emotionele ondersteuning wordt geboden. Anderzijds geven ook enkele leerlingen aan dat er streng maar rechtvaardig wordt opgetreden. In beide graden appreciëren de leerlingen doorgaans de infrastructurele voorzieningen. Enkel over het internaat 't Zand is enig gemor omwille van het minder hedendaags comfort. Doorgaans zijn de meningen voor de verschillende indicatoren in beide graden erg verdeeld.
- De score voor de beleving en tevredenheid m.b.t. de studiedruk en het leerprogramma valt ongeveer samen met de gemiddelde score voor Vlaanderen in de tweede graad. Leerlingen zijn tevreden met wat ze leren op school. Sommigen zouden echter meer praktijken willen. Een deel van de leerlingen geeft aan dat de studiedruk hoog is door de omvangrijke taken en de soms slechte spreiding van de toetsen. Leerlingen van de derde graad vinden de studiedruk globaal aanvaardbaar. Ze zijn iets minder tevreden over de leerinhouden. Hun opmerkingen in dat verband zijn weliswaar genuanceerd: ze geven aan dat de buitenschoolse praktijk erg interessant is maar dat de schoolinterne praktijk erg klassiek is en soms eentonig. Een enkele leerling geeft aan dat in het BSO te weinig algemene kennis wordt opgedaan. De beoordeling van de praktijk laat volgens de derde graad echt te wensen over, omdat ze niet altijd correct en rechtvaardig is.
- Leerlingen van de derde graad vinden hun eigen gedrag globaal wel in orde. In de tweede graad scoort het gedrag van leerlingen net onder het Vlaamse gemiddelde. Soms is er te weinig respect in de omgang.
- De leerlingen ervaren voldoende kansen om vrienden te maken en om een leuke tijd te beleven op school met de andere leerlingen.

De resultaten van deze bevraging wijken af van de enquête die de school bij haar leerlingen afnam en die een hoger welbevinden van de leerlingen aantoont.

6 ASPECTEN VAN DE WERKING

6.1 Algemeen

6.2 Personeel

6.3 Logistiek beleid

6.3.1 Materieel beleid

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces.

6.3.1.1 Financiële middelen

6.3.1.2 Kostenbeheersing

6.3.1.3 Uitrusting

Vaststellingen

- De school heeft voor de praktijkvakken een uitstekende uitrusting.
- Voor algemene vakken en theorievakken werden de meeste lokalen recent uitgerust met een vaste grootbeeldprojector en een computer met multimediamogelijkheden. Hierdoor is de beschikbaarheid van ICT voor demonstratie voldoende. De ICT-uitrusting voor de informaticavakken is zeer goed, maar het machinepark voor ICT-integratie in niet-informaticavakken is onvoldoende: er zijn te weinig computerlokalen waar de leerlingen individueel opzoekwerk of studiewerk kunnen doen (zie 5.1 (Leer)prestaties). Het enige lokaal dat hiervoor aangewend kan worden zit vast geroosterd voor een aantal lessen per week, het aantal (oudere) machines is er beperkt en vochtinsijpeling van het raam boven een tafel maakt het gebruik van een aantal ervan onzeker.
- Voor wetenschappen is slechts één labo beschikbaar met een demonstratietafel met de nodige nutsvoorzieningen. Er zijn geen voorzieningen voor leerlingenexperimenten.
- De school gebruikt voor lichamelijke opvoeding de infrastructuur van de gemeente voor zwemmen en zaalsporten. De outdoorinfrastructuur is slechts beperkt beschikbaar. De noodzakelijke materiële middelen voor atletiek en gymnastiek ontbreken.
- Voor taalvakken kan de school de hoger genoemde ICT-infrastructuur wel gebruiken bij demonstratie, maar individueel opzoekwerk met de computer is niet mogelijk. Evenmin beschikt de school over voldoende woordenboeken.

6.3.2 Welzijnsbeleid

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces.

6.3.2.1 Organisatie veiligheid

Voldoet

Vaststellingen

- Er bestaat een geschreven beleidsverklaring.
- De doelstellingen van het bestuur van de instelling werden o.a. geconcretiseerd in het globale preventieplan en in het jaaractieplan.
- Er zijn voldoende financiële middelen voor de realisatie van het preventieplan en het jaaractieplan.

- De beleidsverklaring is gericht op de voorkoming van schadegevallen en van risico's voor de veiligheid en de gezondheid van de leerlingen/cursisten en het personeel.
- Het bestuur van de instelling informeert het personeel (vast én tijdelijk personeel, stagiaires) over het welzijnsbeleid (visietekst, instellingswerkplan, interne reglementen, ...).
- Het bestuur van de instelling beschikt over een preventief onderhoudsprogramma voor het instellingencomplex en de uitrusting.
- Het bestuur van de instelling verzamelt gegevens om de kwaliteit van het welzijnsbeleid te evalueren.

6.3.2.2 Gezondheid en hygiëne

6.3.2.3 Milieu

6.3.2.4 Werken en stages

Voldoet

Vaststellingen

- Voorafgaand aan de stage wordt er voor de activiteiten die de stagiair zal uitvoeren een risicoanalyse opgemaakt, die meestal als bijlage bij de stageovereenkomst wordt gevoegd.
- De noodzakelijke gezondheidstoezichten werden uitgevoerd.
- In de stageovereenkomst wordt meestal expliciet vermeld dat er een gezondheidstoezicht werd uitgevoerd.
- Het gezondheidstoezicht gebeurt door de externe preventiedienst van de school.
- In het algemeen stagedossier is per leerling vermeld dat er een gezondheidstoezicht werd uitgevoerd.
- De school heeft de leerlingenstageovereenkomst nog niet voorgelegd aan de externe preventiedienst.
- Het individueel stagedossier van de leerlingen bevat een werkpostfiche en een formulier voor de gezondheidsbeoordeling.
- De genoemde documenten worden nog niet in het onderwijs- en leerproces geïntegreerd.

6.4 Onderwijskundig

6.4.1 Curriculum

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces.

6.4.1.1 Onderwijsaanbod

6.4.1.2 Onderwijsorganisatie

Vaststellingen

- In principe opteert de school voor lessentabellen van 36 wekelijkse lestijden; daarvan wordt afgeweken in de derde graad BSO. Naast de vakken van de basisvorming, wordt in het wekelijkse lessenrooster extra aandacht besteed aan moderne vreemde talen. Deze keuze ondersteunt de brede tewerkstellingskansen van leerlingen. Ook aan de technische vakken die deel uitmaken van het specifiek gedeelte worden extra lestijden besteed, hoewel deze investering niet altijd tot een verbreding of verruiming van de opleiding bijdraagt. Deze extra lessen bieden wel de mogelijkheid om de leerplandoelstellingen, niettegenstaande het wegvallen van lessen door tal van extracurriculaire activiteiten, te kunnen realiseren.

- Voor PV praktijk hotel worden leerlingen van de tweede en derde graad gezamenlijk opgeleid binnen het organisatiemodel 'commis - chef' en 'kelner – hofmeester' ongeacht de onderwijsvorm en het structuuronderdeel waarvan zij deel uitmaken. Bovendien worden de lesuren PV praktijk in alle leerjaren op één lesdag georganiseerd, waardoor deze lesdag voor alle leerlingen 13 lesuren (aantal lesuren voor BSO Restaurant en keuken) bedraagt en vaak in 15 lesuur uitmondt. Hierdoor presteren de leerlingen van TSO Hotel minimum vijf lesuren per week in 'surplus' waarmee tegelijk het maximum aantal wekelijkse lestijden van 36 uur wordt overschreden. Deze situatie impliceert volgens de omzendbrief SO 64 dat de extra gepresteerde uren/leraar niet in aanmerking komen voor overheidsfinanciering.
- Leerlingenstages worden vanaf de tweede graad georganiseerd, niettegenstaande ze in deze graad volgens de omzendbrief SO/2002/09 verboden zijn. De blokstages bedragen minimum acht weken tot maximum drie maanden voor buitenlandse stages. In de wekelijkse lessenroosters worden stages niet als een apart vak opgenomen, waardoor aan leraren ook geen uren voor stagebegeleiding worden toegekend.
- De genoemde keuzes liggen aan de basis van lange lesdagen, een gecondenseerde lesweek en leerlingenstages die plaatsvinden tijdens de zomervakantie. De school wijkt hiervoor in alle leerjaren en graden af van de standaardtijdsordering:
 - o de schooldag eindigt later dan 17 uur;
 - o de schoolweek telt voor de lesorganisatie geen volledige negen halve lesdagen en de stages bestrijken meer dan negen halve dagen en vinden plaats op zaterdag en opeenvolgende zondagen (i.p.v. één zondag op twee).
 - o het schooljaar eindigt voor de lessen in de derde week van de maand mei en stages vinden in de zomervakantie plaats, waardoor het principe van tenminste vier aaneensluitende weken vakantie tijdens de maanden juli en augustus voor de leerlingen niet altijd wordt nagekomen.

Deze gecondenseerde lesorganisatie biedt aan de leerlingen te weinig verwerkingstijd en het stagevolume overschrijdt ruimschoots het volume van een sectorgebonden werkweek voor jongeren. Daardoor missen de leerlingen kansen op studietijd, ontspanning en maatschappelijke integratie. Er ontbreekt transparantie m.b.t. de talrijke afwijkingen van de standaardtijdsordering. De afwijkingen worden noch geïnventariseerd en evenmin jaarlijks onderworpen aan de decretale bepalingen i.v.m. met overleg en advies in het lokaal onderhandelingscomité (betrokkenheid personeel) en in de schoolraad (betrokkenheid ouders).

- Uit de besteding van het lestijdenpakket blijkt dat de school nagenoeg 56 % uren/leraar aan de organisatie van PV praktijk besteedt. Hierdoor worden een ambt technisch adviseur-coördinator en drie ambten technisch adviseur gegenereerd. Deze functies worden grotendeels voor de ondersteuning van praktijk en voor de PR van de school aangewend en amper benut voor de inhoudelijke coördinatie en opvolging van de technische en praktische vakken.
- De school doet waardevolle inspanningen om leerlingen, die na het eerste leerjaar van de tweede graad instromen, te ondersteunen via de organisatie van een 'inhaalweek praktijk'.
- De vakgroepen worden weinig aangestuurd. Ze vergaderen per vak en/of per graad en bepalen, op een paar organisatorische items na, zelf de agenda. Naast de formele vergaderingen wordt vakgroepafhankelijk ook heel wat informeel overleg gepleegd, zeker voor praktijk.
- De vakoverschrijdende samenwerking berust enerzijds op traditie (organisatie van didactische uitstappen en (wijn-)reizen) en is anderzijds afhankelijk van individuele initiatieven zoals de projectweken. Deze initiatieven dragen bij tot een brede en harmonische vorming.

Inbreuken tegen de regelgeving

De omzendbrief SO 64 (KB nr. 2 van 21-08-1978) stelt dat:

- het secundair onderwijs wordt verstrekt gedurende een maximum aantal wekelijkse lestijden dat op 32 is vastgesteld, met uitzondering van het onderwijs in de leerjaren van de tweede en de derde graad van het technisch- en beroepssecundair onderwijs waarvoor dit maximum 36 bedraagt.

Deze regel wordt voor de tweede en derde graad TSO Hotel niet nagekomen, waardoor de regelgeving wordt overtreden.

De omzendbrief SO/2002/09 stelt dat:

- leerlingenstages in de eerste vier leerjaren van het S.O. verboden zijn;
- een week stage neerkomt op een uur stage in de wekelijkse lessentabel;
- de organisatie van leerlingenstages geen afbreuk mogen doen aan de absolute voorwaarde dat het goedgekeurd leerplan volledig dient afgewerkt te zijn (zie vakverslagen basisvorming);

- de stagebegeleider een leraar is die de betrokken stage-uren, zoals opgenomen in de lessentabel, als opdracht toegewezen kreeg.

Deze regels worden niet nagekomen, waardoor de regelgeving wordt overtreden.

De omzendbrief SO 74 stelt dat:

- de school hoe dan ook steeds verplicht is aan elke betrokken leerling tijdens de maanden juli en augustus tenminste vier aaneensluitende weken vakantie toe te kennen;
- de personeelsleden inspraak kunnen uitoefenen d.m.v. onderhandeling in het bevoegde personeelsorgaan en dat de inrichtende macht verplicht is om over de duur en het tijdstip van de leerlingenstages overleg te plegen met de schoolraad;
- leerlingenstages op buitengewone tijdstippen niet mogelijk zijn zonder een afdoende stagebegeleiding.

Genoemde regels worden in deze school, gezien het grote aantal afwijkingen op de standaardtijdsordening van de schooldag, de schoolweek en het schooljaar en de gevolgen daarvan voor leerlingen en personeel, zeker niet nageleefd. De school overtreedt hier de regelgeving.

6.4.2 Begeleiding

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces.

6.4.2.1 Afstemming andere partners

6.4.2.2 Leerbegeleiding

Vaststellingen

- De leerbegeleiding wordt gecoördineerd en opgevolgd door een pedagogisch coördinator voor de algemene vakken en een technisch adviseur volgt recentelijk de technische en praktijkvakken op. Tussen beide coördinatoren bestaat occasioneel overleg.
- Leerlingen met leerstoornissen (dyslexie, dyscalculie, AD(H)D, NLD, ASS, ...) kunnen genieten van specifieke begeleidingsmaatregelen. Zij worden ondersteund door een begeleidingsplan dat binnen de klassenraad besproken wordt.
- De reguliere leerbegeleiding krijgt binnen de vakken en de opleidingen een leraargebonden invulling. Een aantal, maar niet alle leraren slagen erin om differentiëring en remediëring te integreren in hun lespraktijk. De studietijd (max. 3 u./week) en de remediëringstijd zijn beperkt door de schoolspecifieke invulling van de lesweek. In de meeste vakken krijgen de planningsvaardigheden voldoende aandacht, maar aan de reguleringsvaardigheden (stappenplannen, leerstrategieën) wordt weinig aandacht besteed.
- De vele en steeds terugkerende tekorten voor sommige vakken tonen aan dat een aantal leraren onvoldoende reflecteert over de invulling van het onderwijsleerproces.
- In het kader van leren leren heeft een werkgroep enkele pijnpunten geformuleerd en een enquête opgesteld. Dit heeft tot nu toe nog niet geleid tot actieplannen en bijsturingen.
- In het BSO maken de leerlingen gebruik van een goed geconcipieerd planningsinstrument ('planner'). De instructiefiches voor taalvakken en voor het oplossen van schriftelijke toetsen worden evenwel weinig gebruikt. In het eerste leerjaar van de tweede graad wordt de planner nog enigszins gebruikt voor het plannen van taken, toetsen en testen, maar in het eerste leerjaar van de derde draad BSO wordt de planner praktisch niet meer ingevuld. In het TSO hanteren de leerlingen een schoolagenda. Deze wordt niet steeds nauwkeurig en voldoende concreet ingevuld. Hierdoor wordt de ondersteuning van het leerproces beperkt.
- Het digitaal leerplatform wordt met mondjesmaat gebruikt zodat de kansen op begeleid zelfstandig leren onvoldoende benut worden.
- Het digitale leerlingenvolgsysteem is recent opgestart en wordt enkel aangewend om de socio-emotionele problemen in kaart te brengen en op te volgen. Het wordt (nog) niet ingezet om de leervorderingen en leerproblemen op te volgen.

6.4.3 Evaluatie

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces.

6.4.3.1 Evaluatiepraktijk

Vaststellingen

- Er bestaan schoolafspraken i.v.m. de organisatie van de evaluatie. Ze zijn voor leerlingen en ouders weinig transparant omdat ze slechts in beperkte mate gecommuniceerd worden. Zo worden het aantal overhoringen per vak, de verhouding dagelijks werk/proefwerken en de toegepaste deliberatieafspraken niet formeel meegedeeld aan leerlingen en ouders.
- De evaluatie-afspraken binnen de vakgroepen zijn summier. De evaluatie krijgt hierdoor meestal een leraargebonden invulling. De representativiteit van de evaluatie laat in de onderzochte vakken te wensen over. De evaluatie is voornamelijk kennis- en reproductiegericht en te weinig gerelateerd aan de leerplandoelstellingen. Voor een aantal algemene vakken komen vele en steeds terugkerende tekorten voor. Bovengenoemde vaststellingen hebben nog niet geleid tot bijstellingen.
- In het BSO wordt gespreide evaluatie toegepast. Hierover bestaan enkele inhoudelijke afspraken die de implementatie ondersteunen. Vermeldenswaard zijn de aanzetten om leerlingen via zelfevaluatie aan te sporen om te reflecteren over hun attitudes en sociale vaardigheden. In het kader van kwaliteitszorg wordt de implementatie van gespreide evaluatie jaarlijks opgevolgd.
- In het TSO worden twee proefwerkperiodes georganiseerd. Via de klassenleraar krijgen de leerlingen inspraak bij de planning van de proefwerken. Leerlingen met leerstoornissen, anderstaligen en leerlingen die langdurig ziek geweest zijn, kunnen bij de proefwerken rekenen op compenserende maatregelen. De school hanteert een planningskalender voor de overhoringen om de studielast te bewaken.
- Bij de studiebekrachtiging van de leerlingen houdt de school onvoldoende rekening met de resultaten van de leerlingenstages. Dit hangt samen met de schoolspecifieke organisatie van het schooljaar.

6.4.3.2 Rapporteringspraktijk

Vaststellingen

- In het BSO wordt zeer frequent¹⁰ gerapporteerd over de leervorderingen in de verschillende vakken. De rapportering in het TSO gebeurt minder frequent en geeft informatie over het dagelijks werk en de proefwerken. De rapporten bevatten voornamelijk cijferinformatie. De woordcommentaar is meestal vaststellend of aanmoedigend en geeft weinig remediërende informatie.
- De rapporten zijn overzichtelijk en de individueel behaalde resultaten worden gekaderd tegenover het prestatiepeil van de groep.
- De deliberatienotulen bevatten standaardconclusies bij B- en C-attesteringen, waarbij geen verwijzing wordt gemaakt naar de niet-behaalde leerplandoelstellingen en naar de begeleidingsinitiatieven in de loop van het schooljaar.

¹⁰ De BSO-leerlingen krijgen wekelijks (2de graad) of tweewekelijks (3de graad) een rapport. Daarnaast wordt viermaal per jaar een overzichtsrapport en op het einde van schooljaar een samenvattend overgangsrapport aangeleverd.

7 STERKTES EN ZWAKTES

7.1 Relevante aspecten waarin de school goed is

- Het sterk uitgebouwd schoolprofiel en de daarmee verbonden kwaliteit van de 'praktijkopleiding'.
- De infrastructuur en materiële uitrusting voor praktijk hotel.
- De aangename schoolcampus.
- De begeleiding van leerlingen met leerstoornissen.
- De graad van zelfstandigheid en responsabilisering van de leerlingen.
- De aandacht voor extracurriculaire activiteiten.
- De open blik op Europa en de wereld.
- De netwerking en de verbondenheid van leerlingen en oud-leerlingen met de school.

7.2 Relevante aspecten die de school kan verbeteren

- De participatieve besluitvorming.
- De leerplanrealisatie voor de algemene en technische vakken.
- De organisatie van de leerlingenstages.
- De optimalisering van de onderwijs- en verwerkingstijd.
- De beschikbaarheid en het gebruik van leermiddelen.
- De leerbegeleiding op klasniveau.
- De aansturing en opvolging van de vakgroepwerking.
- De evaluatiepraktijk.
- De deskundigheidsbevordering van de leraren algemene vakken.
- De bewaking van de kosten voor de leerlingen.

7.3 Relevante aspecten die de school moet verbeteren

Leerplanrealisatie

- lichamelijke opvoeding in de tweede graad en de derde graad BSO en TSO;
- Frans in de tweede graad en de derde graad TSO en in het derde leerjaar van de derde graad BSO;
- wiskunde in de tweede graad en de derde graad TSO.

Regelgeving

- de organisatie van het secundair onderwijs;
- de organisatie van het schooljaar;
- de organisatie van de leerlingenstages in het secundair onderwijs.

8 ADVIES

In uitvoering van het Decreet van 17 juli 1991, inzonderheid het artikel 5, alsmede in uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de wijze waarop sommige bevoegdheden van de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap worden uitgevoerd van 2 februari 1999, artikel 10:

is het advies voor erkenning en subsidiëring **GUNSTIG BEPERKT TOT HET SCHOOLJAAR 2011-2012.**

34678 - Hotelschool Ter Duinen te Koksijde

De hieronder aangekruiste items scoren onvoldoende en hebben tot dit advies geleid.

Voltijds secundair onderwijs

Veiligheid		Omwille van
Organisatie van het welzijnsbeleid		
Bewoonbaarheid		
Veiligheid van de leer- en werkomgeving		
Hygiëne, gezondheid en milieuzorg		
Regelgeving	X	SO 64: rubriek 3.2 SO 74: rubrieken 5.3, 9 en 11. SO/ 2002/ 09: rubrieken 4.1, 5.1, 5.3, 7, 8.2 en 9.3

VOET / VOOD

Aanbod per graad, onderwijsvorm, studiegebied en studierichting	Basis- vorming	Keuze/ Specifiek gedeelte
2e graad BSO Voeding Restaurant en keuken	X	
2e graad TSO Voeding Hotel	X	
3e graad BSO Voeding Hotelonthaal	X	
3e graad BSO Voeding Restaurant en keuken	X	
3e graad BSO Voeding Restaurantbedrijf en drankenkennis	X	
3e graad BSO Voeding Specialiteitenrestaurant	X	
3e graad BSO Voeding Wereldgastronomie	X	
3e graad TSO Voeding Hotel	X	
3e graad TSO Voeding Hotelbeheer		

9 REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 september 2011** kunnen aantonen dat alle tekorten werden weggewerkt.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Monique VAN DER STRAETEN

Datum van verzending aan de directie en de inrichtende macht:

Voor kennisname

De directie/de inrichtende macht

Raf SONNEVILLE